

УДК 343.13:355.271 (477)

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2021.04.59>

ЗУПИНЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ

Тетерятник Г.К.,

доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри кримінального процесу
Одеського державного університету внутрішніх справ
ORCID ID : 0000-0002-8321-7912

Тетерятник Г.К. Зупинення досудового розслідування у кримінальних провадженнях в умовах надзвичайних правових режимів.

Стаття присвячена дослідженню питань зупинення досудового розслідування у кримінальних провадженнях в умовах надзвичайних правових режимів. Зазначається, що на особливості досудового розслідування впливає низка специфічних факторів, які не характерні для кримінальних проваджень в умовах ординарних правових режимів.

Увага акцентується на питаннях, пов'язаних із зупиненням строків досудового розслідування з підстав оголошення особи у розшук. Визначено, що потребують законодавчого врегулювання механізми оголошення у міжнародний та міждержавний розшук. Розглядаються проблеми співпраці з Інтерполом при оголошенні у розшук підозрюваних, які вчинили кримінальні правопорушення на тимчасово окупованих територіях та в умовах збройного конфлікту. Це пов'язано із оцінкою Інтерполом подібних звернень відповідності статті 3 Статуту Інтерполу, яка забороняє організації втручатися у справи військового, політичного, расового чи релігійного характеру. У статті також проаналізовані питання розшуку осіб у провадженнях *in absentia*.

Визначено, що ускладнено повідомлення про підозру особам, які перебувають на тимчасово окупованих територіях, що стає підставою для відмови слідчим суддею у задоволенні клопотання про надання дозволу на затримання підозрюваного та доставки до суду для вирішення питання про обрання запобіжного заходу тримання під вартою.

Обґрунтовується необхідність доповнення ч. 1 ст. 280 пунктом 4 КПК України наступного змісту: «якщо у кримінальних провадженнях в умовах надзвичайних правових режимів жодній особі не було повідомлено про підозру». Це обумовлено особливостями впливу факторів надзвичайних режимів (неможливість або ускладненість виїзду учасників провадження з окремих територій в умовах надзвичайних правових режимів, встановлення їх місцезнаходження, відсутність доступу до окремих територій, на яких мають проводитися слідчі (розшукові) дії та ін.) на можливість проведення досудового розслідування у випадках, коли жодній особі не було повідомлено про підозру.

Ключові слова: кримінальне провадження, зупинення досудового розслідування, надзвичайні правові режими, розшук, Інтерпол.

Teteryatnyk H. Suspension of the pre-trial investigation in criminal proceedings in conditions of emergency legal regimes.

The article is devoted to the study of the suspension of pre-trial investigation in criminal proceedings in conditions of emergency legal regimes. It is noted that the features of the pre-trial investigation are influenced by a number of specific factors that are not characteristic of criminal proceedings in ordinary legal regimes.

Attention is focused on issues related to the suspension of the pre-trial investigation on the grounds of declaring a person wanted. It has been determined that the mechanisms of announcement in the international and interstate search need legislative regulation. The problems of cooperation with Interpol in the search for suspects who have committed criminal offenses in the temporarily occupied territories and in the context of armed conflict are considered. This is due to Interpol's assessment of such appeals in accordance with Article 3 of the Statute of Interpol, which prohibits organizations from interfering in matters of a military, political, racial or religious nature. The article also analyzes the issues of searching for persons in *absentia* proceedings.

It was determined that the report on suspicion of persons in the temporarily occupied territories was complicated, which became the basis for the investigating judge's refusal to grant a request for permission to detain the suspect and take him to court to decide on the choice of pre-trial detention.

The necessity of addition of part 1 of Art. 280 paragraph 4 of the CPC of Ukraine reads as follows: «if in criminal proceedings under emergency legal regimes no person was notified of the suspicion.» This is due to the influence of factors of emergency regimes (impossibility or difficulty of departure of participants from certain territories in emergency legal regimes, establishing their location, lack of access to certain territories where investigative (search) actions, etc.) on the possibility of pre-trial investigation in cases where no person has been notified of the suspicion.

Key words: criminal proceedings, suspension of pre-trial investigation, emergency legal regimes, search, Interpol.

Постановка проблеми. Кримінальне провадження в умовах надзвичайних правових режимів (далі – НПР) має низку специфічних особливостей, які пов'язані із такими факторами, як 1) фактори небезпеки; 2) відсутність доступу до окремих територій, на яких здійснюється кримінальне провадження; 3) повне або частково обмежене функціонування органів державної влади, у т.ч. правоохоронних, судових органів України на територіях вчинення кримінальних правопорушень; 4) особливості правового регулювання не тільки нормами КПК України, але й надзвичайним законодавством, міжнародними нормативно-правовими актами, які активуються за умов надзвичайних правових режимів; 5) специфічні організаційно-управлінські основи проведення окремих процесуальних дій та прийняття процесуальних рішень, які залежать не тільки від рішень суб'єктів кримінального процесу, але й від рішень та порядку взаємодії з іншими владними суб'єктами; 6) часткове або повне блокування функціонування окремих процесуальних інститутів та поява нових процесуальних засобів, способів, гарантій кримінального провадження в екстраординарних умовах та ін. [1, с. 486].

Питання функціонування окремих процесуальних інститутів уже ставали предметом наших досліджень [2 – 5]. Слід зазначити, що аналіз наукових джерел, правозастосовної практики вказує на наявні проблеми зупинення кримінальних проваджень в умовах НПР, які пов'язані із особливостями повідомлення про підозру особам, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях, їх розшуку, взаємодії з Інтерполом, строків досудового розслідування та ін.

Стан опрацювання проблематики. Проблематика кримінальних проваджень в умовах надзвичайних правових режимів досліджувалася О. В. Лазуковою, С. С. Кудіновим, О.В. Капліною, С. В. Маліковим, А. В. Матіосом, А. Б. Сергєєвим, О. В. Одерієм, І. В. Рогатюком, М. В. С. Б. Сергєєвим, О. М. Толочком та ін. Окремим питанням, присвяченим процедурам, пов'язаним із зупиненням досудового розслідування присвячені роботи О. Бауліна, О. Мазур, М. Мірошниченко, О. С. Старенького, М. А. Погорецького та ін.

Метою статті є аналіз питань, пов'язаних із зупиненням досудового розслідування в умовах надзвичайних правових режимів та надання рекомендацій із вдосконалення досліджуваного інституту.

Виклад основного матеріалу. Статистика вказує, що найбільша кількість кримінальних проваджень зупиняється з підстави оголошення в розшук підозрюваного [6]. Складним питанням, пов'язаним із зупиненням строків досудового розслідування є оголошення особи у міжнародний та державний розшук, яка у цій частині роботи розглядається також в контексті проблематики провадження *in absentia*.

Сьогодні існують різні погляди на питання, з якого моменту вважати особу оголошеною в міжнародний розшук:

1) з моменту винесення постанови про оголошення особи в міжнародний розшук і внесення відомостей про це до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Оскільки КПК України не визначає, якими саме доказами має бути доведено, що особа перебуває в розшуку, тому таким підтвердженням є постанова про оголошення підозрюваного в міжнародний розшук [7; 8, с. 54].

На думку О. В. Каліннікова позиції, моментом міжнародного розшуку є дата винесення постанови про оголошення міжнародного розшуку підозрюваного, чи дата внесення відомостей про оголошення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань є помилковими та такими, що не ґрунтуються на вимогах законодавства, з огляду на наступне:

- винесення постанови про оголошення підозрюваного у міжнародний розшук є першим етапом, за яким обов'язково повинен слідувати етап її виконання, без якого така постанова є лише формальною;

- єдиним документом, який визначав механізм міжнародного розшуку була Інструкція від 09 січня 1997 року № 3/1/2/5/2/2, положення якої до її скасування передбачали, що міжнародний розшук здійснюється каналами Інтерполу [9];

- міжнародний розшук має дворівневий механізм регулювання: міжнародно-правовий та внутрішньо національний та в жодному разі не може обмежуватися лише національними кримінальними процесуальними нормами держави – ініціатора розшуку, ключову роль в ньому відіграють правила діяльності Інтерполу;

- за відсутності відповідного рішення Інтерполу, або іншого компетентного органу не може вважатися, що підозрюваного оголошено в міжнародний розшук;

- Генеральний Секретаріат Інтерполу за результатами вивчення запиту про оголошення розшуку підозрюваного, може дійти висновку про відмову в такому розшуку, зокрема, на підставі статті 3 Статуту Інтерполу, яка забороняє організації втручатися у справи військового, політичного, расового чи релігійного характеру;

- Генеральний секретаріат Інтерполу здійснює перевірку відповідності запиту, спрямованого від НЦБ Інтерполу в Україні вимогам та принципам діяльності Інтерполу;

- подання запиту про публікацію інформації щодо оголошення особи у міжнародний розшук може бути оскаржено особою, якої він стосується (до Комісії по контролю за файлами Інтерполу) [10, с. 102-103].

2) з моменту скерування постанови до Національного бюро Інтерполу та публікації щодо неї «червоної картки» Інтерполу.

Перш за все, звертаємо увагу, що на теперішній час будь-який нормативний акт, який містить посилавання на поняття міжнародний розшук та порядок його здійснення – відсутній. 22 вересня 2020 р. набрала чинності Інструкція про порядок використання правоохоронними органами України інформаційної системи Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол, затверджена 17 серпня 2020 р. наказом №613/380/93/228/414/510/2801/5, яка визначає порядок використання правоохоронними органами України інформаційної системи Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол з метою міжнародного співробітництва з Генеральним секретаріатом Інтерполу, Комісією з контролю файлів Інтерполу, національними центральними бюро Інтерполу іноземних держав, органами та підрозділами правоохоронних органів іноземних держав та міжнародними установами, з якими Інтерпол уклав договори щодо обміну даними [11]. Проте, Інструкція від 17 серпня 2020 р. не містить, на відміну від Інструкції від 09 січня 1997 року № 3/1/2/5/2/2, як посилань на те, що саме каналами Інтерполу здійснюється міжнародний розшук, так і взагалі поняття міжнародний розшук [9].

За наведених обставин, моментом оголошення особи до квітня 2021 року в міжнародний розшук було саме прийняття Генеральним секретаріатом Інтерполу рішення – циркулярного повідомлення, що відображається в інформаційній базі Інтерполу. Початком міжнародного розшуку є направлення відповідного повідомлення до РА Укрбюро Інтерполу усіх країн-учасниць. Також особа вважалася оголошеною в міжнародний розшук лише за наявності відповідних підтверджуючих документів (довідка, витяг із бази даних Інтерполу; надіслання запиту про розшук та прийняття його до виконання іншою державою, яка не є членом Інтерполу; надіслання запиту про розшук до іншої держави на підставі двосторонньої угоди тощо) [12].

У зв'язку із прийняттям 27 квітня 2021 року Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо вдосконалення окремих положень у зв'язку із здійсненням спеціального досудового розслідування [13], передбачено зміну підстав здійснення спеціального досудового розслідування (*in absentia*) з міждержавного та/або міжнародного розшуку на «міжнародний розшук». При цьому в ч. 1 ст. 281 КПК України передбачено 2 підстави для оголошення розшуку: 1) коли місцезнаходження підозрюваного невідоме; 2) коли підозрюваний ухиляється від явки до слідчого, прокурора, слідчого судді чи суду за умови його належного повідомлення про такий виклик та існують обґрунтовані підстави вважати, що він виїхав та/або перебуває в іншій країні або на тимчасово окупованих територіях України.

Фактично дата винесення органом досудового розслідування постанови про оголошення підозрюваного в міжнародний розшук, її направлення з відповідними матеріалами до Робочого апарату Національного центрального бюро Інтерполу і є початком перебування особи в міжнародному розшуку в розумінні вимог ст. 281 КПК України. При цьому, скерування цієї постанови до Робочого апарату Національного центрального бюро Інтерполу є одним із можливих шляхів міжнародного розшуку, тобто є лише засобом фактичного виконання (реалізації) постанови слідчого (детектива) про оголошення особи у міжнародний розшук [14]. Оскільки фактично діяльність із координації розшуку підозрюваних здійснюються лише в рамках міжнародної системи Інтерпол, тобто міжнародного розшуку. А тому, в обов'язковому порядку мають бути надані відомості про прийняття саме Генеральним секретаріатом Інтерполу відповідного рішення про оголошення особи в розшук із відповідними реквізитами такого розшукового повідомлення [15].

Проте Інтерпол своєю чергою фільтрує звернення на предмет ознак політичного переслідування. Й у разі отримання попередження з доказами того, що справа відносно особи має політичний характер, ніякої «червоної картки» не буде.

Але після того, як зміни до Кримінального процесуального кодексу набули чинності, щодо осіб, які перебувають в РФ або на тимчасово окупованих територіях, лише одна постанова про оголошення у розшук є підставою для початку процедури спеціального досудового розслідування [16].

Хоча на думку деяких науковців передбачення такого механізму є доцільним за умови вчинення кримінального правопорушення особою, яка переховується на тимчасово непідконтрольних територіях

ях України, ухиляючись від органів досудового розслідування, прокуратури та суду, оскільки дозволить заповнити прогалину у правозастосуванні, що виникла із втратою чинності пункту 20-1 розділу XI КПК України, а питання залишається невирішеним [17, с. 183-184], проте вважаємо таку позицію хибною, адже спеціальне досудове розслідування повинно містити додаткові порівняно із загальним кримінальним провадженням гарантії прав підозрюваного, до яких, зокрема, відноситься й оголошення підозрюваного у міжнародний розшук, який здійснюється Інтерполом після вивчення підстав для оголошення підозрюваного в розшук каналами Інтерполу, зокрема, відповідності такого розшуку статті 3 Статуту Інтерполу, яка забороняє організації втручатися у справи військового, політичного, расового чи релігійного характеру.

Так на думку О. Бауліна та О. Мазур, за відсутності підозрюваного при проведенні процесуальних дій необхідно надати додаткові гарантії підозрюваному, а саме: 1) знати про здійснення щодо нього спеціального кримінального провадження за підозрою, обвинуваченням у вчиненні конкретного кримінального правопорушення; 2) бути повідомленим про свої процесуальні права і процесуальні обов'язки при здійсненні спеціального кримінального провадження та про його наслідки; 3) на повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про здійснення щодо нього спеціального кримінального провадження за підозрою, обвинуваченням у вчиненні конкретного кримінального правопорушення та його наслідки [18, с. 6].

Ми згодні з тим, що Закон від 27.04.2021 року не спрямований на усунення прогалини кримінального процесуального законодавства стосовно процедури *in absentia*, а намагається вирішити лише одне завдання – можливість здійснення процедури *in absentia* щодо осіб, які переховуються на території Російської Федерації чи на тимчасово окупованих територіях України. Одночасно новий Закон ставить нові запитання щодо застосування положень Кримінального процесуального кодексу та відкриває можливості для зловживань з боку слідчих органів [19].

Необхідно також констатувати фактичну неможливість проведення оперативними підрозділами дій, направлених на розшук підозрюваних, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях. Такі дії, по суті, можуть виконувати виключно оперативні підрозділи органів безпеки. Втім, як справедливо зауважують науковці, оперативно-розшукові заходи, які реалізуються в межах прав оперативних підрозділів визначених Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність» також проводяться в інтересах контррозвідки, слід наполягти на тому, що чинний Закон України «Про контррозвідувальну діяльність» також потребує удосконалення [20, с. 93].

Звертає увагу й інша недосконалість ст. 280 КПК України, у якій не передбачено підстав зупинення досудового розслідування, якщо виконані всі можливі процесуальні дії, однак жодній особі не було повідомлено про підозру. Т. М. Мірошниченко справедливо звертає увагу на те, що «Більшість із передбачених законом підстав для зупинення досудового розслідування (ст. 280 КПК) пов'язані із відсутністю у провадженні підозрюваного (хвороба, переховування від розслідування) як ключової фігури кримінального процесу, з приводу діянь якої й проводиться досудове розслідування. Відсутність інших учасників кримінального провадження (потерпілого, свідка) за аналогічних підстав заважають провадженню, однак, підставами для його зупинення не є» [21, с. 692]. Водночас, в умовах відсутності доступу до тимчасово окупованих територій, труднощі із перетином адміністративної межі, виїзду з територій, підконтрольних «ДНР» та «ЛНР» й інші обставини унеможливають або значно ускладнюють проведення процесуальних дій із такими учасниками процесу, як свідки та потерпілі. Аналіз проваджень, які розслідуються слідчими СУ ГУНП в АРК та м. Севастополі свідчить, що багаточисленними є доручення слідчих про встановлення анкетних даних, місця перебування вищезазначених учасників провадження. Крім того, слідчі та прокурори Донецької області вказують на те, що стаття 219 КПК України, передбачає закриття кримінальних проваджень після спливу строків досудового розслідування (вісімнадцяти місяців щодо тяжкого або особливо тяжкого злочину), що суттєво може порушити права потерпілих осіб, зокрема на повернення майна та відшкодування заподіяної злочином шкоди, у кримінальних провадженнях, внесених до ЄРДР після 15.03.2018 року, за фактами кримінальних правопорушень, скоєних на тимчасово окупованій території; повідомлення особам про підозру, які приймали участь у незаконних воєнізованих та збройних формуваннях, в більшості випадків підозрювані особи та їх родичі зареєстровані та перебувають на тимчасово окупованій території, у зв'язку з чим неможливо останнім або їх родичам вручити повідомлення про підозру відповідно до вимог діючого КПК України, що є підставою для відмови слідчому у задоволенні клопотання про надання дозволу на затримання підозрюваного та доставки до суду для вирішення питання про обрання запобіжного заходу тримання під вартою.

У КПК України 1960 р. містилася норма, якою передбачалося, що досудове слідство у кримінальних справах може бути зупинено, коли не встановлено особу, яка вчинила злочин (п. 3 ч. 1 ст. 206). При цьому, у таких випадках досудове слідство могло бути зупинене лише після проведення всіх

необхідних і можливих слідчих дій для встановлення особи, яка вчинила злочин. Досудове слідство зупиняється мотивованою постановою слідчого, копія якої направляється прокуророві. Якщо в справі притягнуто двох або декількох обвинувачених, а підстави для зупинення справи відносяться не до всіх обвинувачених, слідчий вправі виділити і зупинити справу відносно окремих обвинувачених або зупинити провадження в усій справі [22].

Висновки. Нормативне регулювання інституту зупинення досудового розслідування в умовах НПР є недосконалим, що суттєво впливає на ефективність кримінального провадження. Доказування факту ухилення від слідства або суду, блокування процедур оголошення у міжнародний розшук, у зв'язку із перевіркою Інтерполом звернення на предмет ознак політичного переслідування та сприйняттям зазначеною організацією подій на тимчасово окупованих територіях як таких, що містять політичні ознаки, а також переважною можливістю проведення розшуку підозрюваних, які переховуються на тимчасово окупованих територіях, оперативними підрозділами органів безпеки негативно позначається на ефективності розслідування цієї категорії проваджень.

Необхідним є внесення доповнення до ч. 1 ст. 280 п. 4 КПК України такого змісту: «якщо у кримінальних провадженнях в умовах надзвичайних правових режимів жодній особі не було повідомлено про підозру». Цю пропозицію підтримало 254 (66,49%) респондентів з 382 працівників органів досудового розслідування та прокуратури [23, с. 333, 532; 1, с. 373–386].

Перспективними для подальших наукових розвідок є питання дослідження та визначення понять «міжнародний розшук», «міждержавний розшук», здійснення міжнародної правової допомоги в умовах збройного конфлікту, екстрадиції осіб, які притягаються до кримінальної відповідальності та ін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Тетерятник Г.К. Кримінальне провадження в умовах надзвичайних правових режимів: теоретико-методологічні та праксеологічні основи: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 500 с.
2. Тетерятник Г.К. Окремі питання правового регулювання кримінального провадження в умовах надзвичайних правових режимів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2020. № 48. С. 98–101.
3. Тетерятник Г.К. Terms of pre-trial investigation in criminal proceedings in conditions of emergency legal regime. *European Reforms Bulletin*. 2021. №1. С. 87–92.
4. Тетерятник Г.К. Інститут понять при проведенні слідчих (розшукових) дій в умовах надзвичайних правових режимів. *Держава та регіони. Серія Право*. 2020. № 4. С. 195–199.
5. Тетерятник Г.К. Окремі питання правового регулювання кримінального провадження в умовах надзвичайних правових режимів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2020. № 48. С. 98–101.
6. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>.
7. Офіційний текст Довідник із застосування статті 6 Конвенції Право на справедливий суд (кримінально-процесуальний аспект) 2014 р. українською мовою. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_criminal_UKR.pdf.
8. Калька І.З. Підстави та умови проведення спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національного антикорупційного бюро України. *Імплементация європейських стандартів запобігання корупції в Україні* : матеріали круглого столу. (Київ, 22 берез. 2019 р.). Київ : Нац. Акад. внутр. справ, 2019. С. 54–58.
9. Інструкція про порядок використання правоохоронними органами можливостей НЦБ Інтерполу в Україні у попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів : наказ МВС України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Держкомкордону України, Державної митної служби України, Державної податкової адміністрації України від 9 січ. 1997 р. № 3/1/2/5/2/2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0054-97>.
10. Калінніков О. В. Досудове розслідування у кримінальному провадженні за відсутності підозрюваного (in absentia) в Україні та країнах Європи (порівняльно-правове дослідження): дис... докт. філософії: 081 «Право». Київ, 2021. 314 с.
11. Інструкція про порядок використання правоохоронними органами України інформаційної системи Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол: Наказ Міністерства внутрішніх справ України, Офісу Генерального прокурора, Національного антикорупційного бюро України, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України 17 серп. 2020 р. № 613/380/93/228/414/510/2801/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0849-20#Text>.

12. Погорецький М. А., Старенький О. С. Науковий висновок щодо оголошення особи в міжнародний розшук. *Вісник кримінального судочинства*. 2019. № 3. С. 249–265. URL: https://vkslaw.knu.ua/images/verstka/3_2019_POHORETSKYI_STARENKYI.pdf
13. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо вдосконалення окремих положень у зв'язку із здійсненням спеціального досудового розслідування: Закон України № 1422-IX від 27 квітня 2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1422-20#n47>.
14. Ухвала Апеляційної Палати Вищого антикорупційного суду у справі № 991/991/20 від 19 лют. 2020 р. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/87730908>.
15. Ухвала Київського апеляційного суду у справі № 757/23087/19-к. від 16 лип. 2019 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/83172314>.
16. Фуртат М. Зміни до КПК щодо спеціального досудового розслідування не містять запобіжників від зловживання. *Закон і Бізнес*. 15.05-21.05.2021. URL: https://zib.com.ua/ua/147700-zmini_do_kpk_schodo_specrozsliduvannya_ne_mistyat_zapobizhni.html.
17. Омельчук Л. В. Проблемні положення інституту спеціального кримінального провадження в Україні. *Міжнародний юридичний вісник : актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2019. Вип. 15. С. 182–191.
18. Баулін О., Мазур О. Гарантії прав підозрюваного під час здійснення спеціального досудового розслідування. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2018. № 1. С. 1-11. URL: http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/1-2018/baulin_mazur.pdf.
19. Діденко А. Зміни до Кримінального процесуального кодексу України щодо процедури in absentia. Юридична група LCF. «Юридична газета». 06.05.21 р. URL: <https://lcf.ua/news/zmini-do-kriminalnogo-protsesualnogo-kodeksu-ukrayini-shhodo-protseduri-in-absentia/>.
20. Писарчук Р.В. Удосконалення правового регулювання оперативнорозшукової та контр-розвідвальної діяльності. *Роль і місце національної спецслужби в історії українського державотворення: тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. Київ: ВПЦ «Київський Університет», 2017. С. 93-94.*
21. Мірошниченко М. Проблемні питання зупинення досудового розслідування. *Правова доктрина – основа формування правової системи держави* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 20-річчю НАПРН України та обговоренню п'ятитом. моногр. «Правова доктрина України», Харків, 20-21 листоп. 2013 р. / Нац. акад. прав. наук України. Харків, 2013. С. 691-693.
22. Кримінально-процесуальний кодекс України від 28.12.1960 р. № 1001-05 (Кодекс втратив чинність на підставі Кодексу N 4651-VI від 13.04.2012 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-05#Text>.
23. Тетерятник Г.К. Концептуальні основи кримінального провадження в умовах надзвичайних правових режимів: : дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.09., 12.00.07. Одеса, 2021. 555 с. (дск).